

ESKE

Ermittlung schulsprachlicher Kompetenzen in der Erstsprache

TIGRINYA

Aufgabenset 5 bis 6 Jahre Schulerfahrung

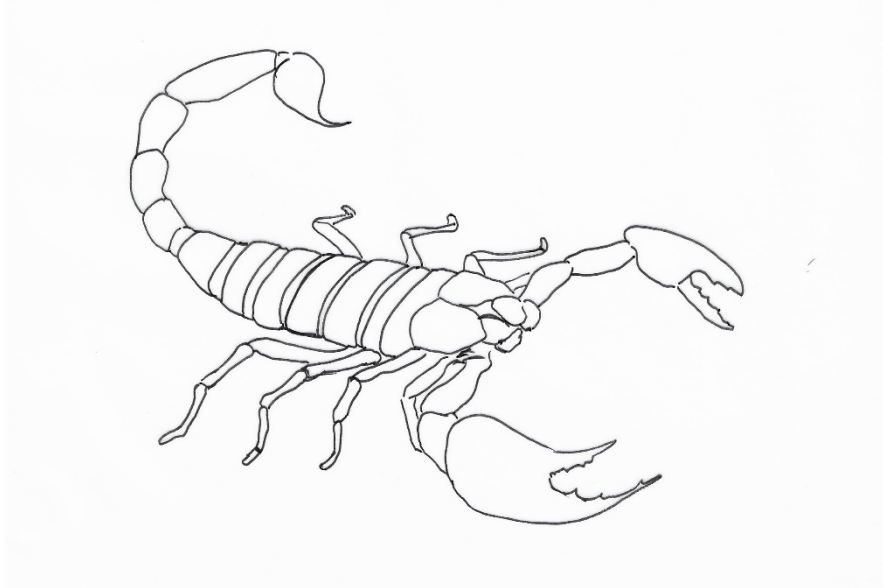
© Pädagogische Hochschule FHNW 2018

Professur Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

Mathilde Gyger & Ursula Ritzau

ዕዮታት

1. ነዚ ጽሑፍ ዓው ኢልካ ኣንብቦ:

ዕንቅርቢት ኣባል ሰድራ እንዳ ሳሬት

ኣብ መቐት ዘለወን ሃገራት ኢድካ ኣብ መንደቕ ዝርከብ ጉድጓድን ኣብ መንጎ ኣእማንን ምእታው ጽቡቕ ኣይኮነን፡ ሰብ ቐድሚ ጫማኡ ምክዳኑ ውሽጡ ክነግፎ ይግባእ፡ ኣብ ውሽጡ ዝኾነ ትሓቢኡ ክጸንሕ ስለዝኾነልል፡ ዕንቅርቢት ብርሃን ኣይፈትዉን እዮም፡ ኣብ ግዜ ምዓልቲ ኣብ ጉድጓዳትን ኣብ ጸልማት ቦታታትን ትሓቢኦም ይውዕሉ፡ ዕንቅርቢት ኣብ ምሉእ ዓለም ዝርከባ መቐት ዘለወን ሓገራት ተዘርጊሖም ይርከቡ፡ ግን ብዙሕ ኣይራኣዩን እዮም፡

መርዞም ክሳብ ሞት ኩብጽሕ ይኸእል

ዕንቅርቢት ሞላኳ መብዛሕትኦም ዓይነታት ንሰብ ኣብ ሞት ዘብጽሑ ኣይኹኑ፡ መርዞማት ክኹኑ ይኸእሉ እዮም፡ ከከም ዓይነቶም ድማ ቐምቶም ካብ ሓደ ሜጥሮ ኸሳብ ዒስራንሓደን ሜትሮ ክበጽሑ ይኸእሉ እዮም፡ ኩሎም ዓይነታት ኣብ መወዳእታ ጭርኦም መርዚ ኣለዎም፡ ዕንቅርቢት ክሃድን ክደሊ ከሎ ጭርኡ ብሕቕኡ የሕሊፉ ነቲ ክሃድኖ ዝደለየ እንሰሳ መርዚ ይወግኡ፡ ሓደ ዝፈርሐ ዕንቅርቢት ግን ቐልጢፉ ተጠቂዩ ጭርኡ ናብ ጸላኢኡ የቐንዕ፡

እንቅርቢት ኣብ ግዜ ለይቲ ሳሬታትን ካልኣት ለመምታታትን ይሃድኑ፡ መጀመርያ ዳህሲሶም፡ ዳሓር ነቲ ዝህደን እንሰሳ ቐጥ ኣቢሎም ሒዞም መርዚ ብምውጋእ ይቐትልዎ፡

2. ኣብ ዕዮ 1 ዘሎ ጽሑፍን ኣብ ታሕቲ ዘሎ መልእኽትን ብምንባብ ቐነዕ ወይ ኣሶት ኢልካ መልሲ ሃብ:

ሀ) ዕንቅርቢት ጸልማት ይፈትዉ፡ ኣቕ
ኣሶት

ለ) ኩሎም ዕንቅርቢት ሰብ ክቐትሉ ይኸእሉ፡ ኣቕ
ኣሶት

ሐ) ኩሎም ዕንቅርቢት ዕብዮቶም ኣደ እዩ፡ ኣቕ
ኣሶት

መ) ዕንቅርቢት ብ ጭራኡም ምውጋእ ይጅምሩ፡ ኣቕ
ኣሶት

3. ኣብ ዕዮ 1 ዘሎ ጽሑፍ ብዛዕባ እንታይ መዃኒ ግለጽ፡

4. ኣብ ዕዮ 1 ዝረከብ ጽሑፍ ሰብ ቅድመ ጫምኡ ምኽዳኑ ውሽጡ ከነግፎ ከምዘለዎ ይሕብር፡ ንምንታይ እዩ ሰብ ከምኡ ክገብር ዘለዎ፡ ንምንታይ ናትካ ርእይቶ ወን ከምኡ ከምዘገኘነ ግለጽ፡

5. አየናይ ካብዘም ዝስዕቡ ውድድራት ብ መኸንያት ጠሊ ክካየድ ኣይካኣለን፡ ነዚ ዝሰማማዕ ጽሑፍ ምልክት ግበር፡

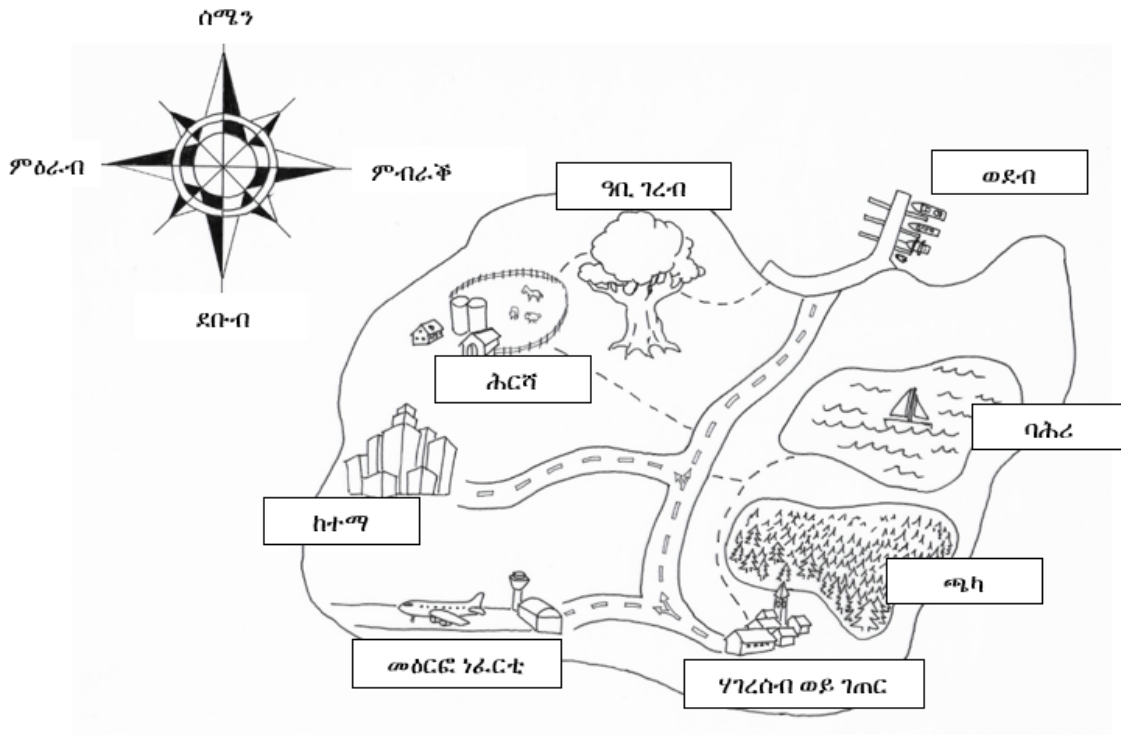
ሀ) እቲ ብናይ ጸባ ፓኮ ዝግበር ውድድር፡ ሓደ ጥዕና ዝህብ ሂወት ከማዕብል ይግባእ፡ ክማልኡ ዘለዎም ቅጥዕታት ድማ፡ ሓደ እቲ መወዳደሪ ብዝተወደአ ናይ ጸባ ፓኮ ኮይኑ ብኢድ ዝተሰርሐ ክኸውን ይግባእ፡ ናብቲ ናይ መወዳእታ ዕላማ ድማ ብልዕሊ ማይ ጌርካ ክብጻኡ ይግባእ፡

ለ) እቲ ብ ባስካ ዝግበር ውድድር ካብ ቐድሚ 50 ዓመት ኣትሒዙ ክካየድ ዝጸንሐ እዩ፡ እቲ ውድድር 58 ኪሜ ንውሓት ዘለዎ ኮይኑ ብዙሕ ንዋሕሰ ተባሂሉ ዝተገበረ መስመራት ኣለውዎ፡ ኩሎም እቶም ባስካታት ዓቕኖምን ኣሰራርሐኦምን ናይ ቐደም ክኸውን ኣለዎ፡ እቲ ሞተር ሓያል ክኸውን ኣይፍቀድን፡

ሐ) እቲ ብውድድር ዝነቐጸ ውሓዚ ተባሂሉ ዝፍለጥ ውድድር ኣብ ዝነቐጸ ውሓዚ እዩ ዝካየድ፡ ሓደ እዋን እቲ ውሓዚ መሊሱ ብ ማይ ስለዝመልአ እቲ ውድድር ክምዝቋረጽ ተጌሩ፡ እተን መዋዳደርቲ ጃላቡ ባይታ ስለዝስኣና እቶም ተወዳደርቲ ተሰኪሞም ኣውጽእዎን፡

መ) እቲ ብናይ ዝስተ ታኒካ ዝጸዋዕ ውድድር ቅድድም ጃላቡ ዓመታዊ እዩ ዝካየድ፡ እቲ መወዳደሪ ኣቕሓ ብዝተወደአ ታኒካታት ናይ መስተ ዝተዳለወ ኮይኑ፡ ሞተረ ዝተገበረሉ እዩ፡ ንሓፈሻዊ ምዝንጋዕ ተባሂሉ ስለዝግበር፡ መብዛሕተን ኣብ መጀመርያ እዩን ዝስበራ፡

6. ነዚ ካርታ ብምርአይ ነቶም ሕቶታት መልሲ ሃብ:

አየናይ ቦታ ጥቅ ወደብ ይርከብ:

- ከተማ
- ቐላይ
- ሕርሻ

አየናይ ቦታ እዩ ኣብ መወዳእታ ሰሜን ዝርከብ:

- ወደብ
- ጫካ
- ሕርሻ

ካብ ከተማ ናብ ቀላይ ከትከይድ ተደሊኻ ናብየናይ ማእዘን ትኸይድ:

- ናብ ሰሜን
- ናብ ደቡብ
- ናብ ምብራቕ

ናብ ደሴት ንክትዛወር ትኸይድ ኣለኻ ንበል: ነዞም ዝስዕቡ መምርሒታት ተጠቀም:

- ብ ገጠር ጀምር:
 - ናብ ወደብ ዝመርሕ ጎደና ተኸተል:
 - ቦታ ካልኣይቲ ኣንጎሎ ንጸጋም ተጠወይ:
 - ከሳብ መወዳእታ ናይቲ ጎደና ተጓዳዝ:
 - ሕጂ ኣበይ ኣለኻ:
- ኣብ ሕርሻ
 - ኣብ ከተማ
 - ኣብ ወደብ

7. ነዚ ጽሑፍ ዓው ኢልካ አንብቦ:

ቡሽባል

ብዛዕባ እዚ ቡሽባል ዝብሃልዶ ሰሚዕካ ትፈልጥ: ብሓሳብ ኣብ ሞንጎ ከዖሶ እግርን ጎልፍን እዩ: ዕላማ ናይቲ ጸወታ ኣቕዲማ ኣብ ናጻ ባህርያዊ ጎልጎል ዝተተኸለት ባንዲራ ብ ውሑድ ቕላዕ ማህራም እዩ: እዚ ጸወታ ተውሓድ ብ ክልተ ሰባት እዩ ዝጽወት: እቲ ሓደ ነታ ባንዲራ ዝተክል: እቲ ሓደ ድማ ነታ ባንዲራ ዝሃርም:

ክንደይ ቕላዕ ነታ ባንዲራ ከምዝሃረማኣ ድማ ይቕጽር : ካብ ትሽዓተ ንላዕሊ ክኸውን ኣይፍቀድን:

እታ ናይ መጀመርያ መንገዲ ኩሎም እቶም ተጻወቲ ሓሓደ ግዜ ነታ ባንዲራ ምስ ረቕሑዋ ትዛዘም: ክንደይ መንገድታት ከም ዝጻወቱ እቶም ተጻወቲ ባዕሎም እዮም ዝውሰኑ:

8. ኣብ ዕዮ 8 ዘሎ ጽሑፍ ብምንባብ ነቲ ቅኑዕ መልሲ ምልክት ግበረሉ፡

ሀ) እቲ ጽሑፍ ብዘዕባ እንታይ እዩ፡

- እዚ ጽሑፍ ኣብ መንጎ ኩዕሶ እግርን ጎልፍን ዘሎ ፍልልይ ይገልጽ፡
- እዚ ጽሑፍ ናይ ቡሽባል ሕጊ ጸወታ ይገልጽ፡
- እዚ ጽሑፍ ሓደ ፍሉይ ዝኾነ ባንዴራ ይገልጽ፡
- እዚ ጽሑፍ ንምንታይ ሰብ ባንዴራታት ከምዘድልዮ ይገልጽ፡

ለ) ኣብ ጸወታ ቡሽባል ሰብ እንታይ እዩ ክሃርም ዘለዎ፡

- ነቲ ተጻዋታይ ነታ ባንዴራ ሓዙ ዘሎ፡
- ነታ ባንዴራ እቲ ተጻዋታይ ኣብ ኢዩ ሓዘዎ ዘሎ፡
- ነታ ባንዴራ ኣብ መሬት ተተኺላ ዘላ፡
- ብመንጎ እተን ክልተ ባንዴራ ኣብ መሬት ተተኺለን ዘለዎ፡

ሓ) እንታይ እዩ ዝቁጸር፡

- ቁጸሪ ነታ ዕላማ ዝወቕዖ፡
- ቁጸሪ ናይቲ መንገድታት፡
- እቶም ተጻወቲ ባዕሎም ይውስንዎ፡
- እቶም ኣድለይቲ ቅላዓት ክሳብ እቲ ዕላማ ዝውቃዕ፡

መ) ቡሽባል ብዘዕባ ኣየኖት ክልተ ዓይነታት ስፓርት እዩ፡

- ጎልፍን ቴንስን
- ኩዕሶ እግርን ጎልፍን
- ኩዕሶ ኢድን ኩዕሶ እግርን
- ጎልፍን ኩዕሶ ኢድን

ረ) ምዓስ እዩ እቲ መንገዲ ዝውዳእ፡ ኩሎም እቶም ተጻወቲ ሓሓድ ግዜ....

- ነታ ባንዴራ ምስረቕታዎ
- ነቲ ዕላማ መስወቕዕዎ
- ነታ ኩዕሶ ምስወቕዕዎ
- ነቲ ካልእ ተጻዋታይ ምስወቕዕዎ

በ) ኣብ መንጎ ኩዕሶ እግርን ጎልፍን ሓደ ክቢ እንታይ ማለት እዩ

- እቲ ጸወታ ኣብ ጎደና ዝርከብ ክቢ እዩ ዝካየድ፡
- ሰብ ኣብ ሓደ ግዜ ኩዕሶ እግርን ጎልፍን ይጻወት፡
- እቲ ጸወታ ቁሩብ ከም ኩዕሶ እግሪ ቁሩብ ክኣ ከም ጎልፍ እዩ
- እቶም ሓደ ግሩፕ ኩዕሶ እግሪ ይጻወቱ እቶም ሓደ ግሩፕ ድማ ኣብ ሓደ ስዓት ጎልፍ ይጻወቱ፡

